

แนวทางการให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน ครั้งที่ 2 (MMR2) ในกลุ่มเด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน ปี 2564

กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้เด็กกลุ่มเป้าหมายได้รับวัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR) ตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค จำนวน 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ให้ในเด็กอายุ 9 เดือน และครั้งที่ 2 ให้ในเด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน ตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอัตราป่วยของโรคหัดและหัดเยอรมัน ตามมาตรการดำเนินการกำจัดโรคหัดและหัดเยอรมันตามพันธสัญญานานาชาติ จากสถานการณ์โรคหัดซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นทั่วโลกตั้งแต่ในปี 2561 เป็นต้นมา สำนักงานองค์การอนามัยโลกภูมิภาคเอเชียใต้และตะวันออกแนะนำให้ประเทศสมาชิก ดำเนินการให้วัคซีนที่มีส่วนประกอบของวัคซีนป้องกันโรคหัดแก่เด็ก 2 ครั้ง ก่อนที่จะมีอายุครบ 2 ปี กรมควบคุมโรคจึงจัดทำข้อเสนอต่อคณะกรรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ให้ปรับเปลี่ยนอายุการให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน ครั้งที่ 2 (MMR2) ซึ่งจากเดิมให้วัคซีน MMR ครั้งที่ 2 เมื่อเด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน เป็นเด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน เพื่อเพิ่มระดับภูมิคุ้มกันให้สูงขึ้นเพียงพอต่อการป้องกันโรคหัด ลดอุบัติการณ์การเกิดโรคหัดและการระบาดของโรคหัดในกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการกำจัดโรคหัดและหัดเยอรมันตามพันธสัญญานานาชาติ โดยที่ประชุมคณะกรรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้มีมติเห็นชอบ ในการประชุมฯ ครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2562 โดยให้กองโรคป้องกันด้วยวัคซีน กรมควบคุมโรค ดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ กำหนดการให้วัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ปี 2564

การให้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน ครั้งที่ 2 (MMR2) ตามกำหนดการให้วัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ปี 2564 ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนอายุการให้วัคซีนจากอายุ 2 ปี 6 เดือน เป็นอายุ 1 ปี 6 เดือน และให้หน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

- **กลุ่มเป้าหมายที่รับวัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน ครั้งที่ 2 (MMR2)**
 - กลุ่มที่ 1 เด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน คือ เด็กที่เกิดตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2562 เป็นต้นไป
 - กลุ่มที่ 2 เด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน ซึ่งนัดหมายรับวัคซีน MMR2 ไว้ก่อนหน้าแล้ว
- **ช่วงเวลาเริ่มดำเนินการ**

เริ่มดำเนินการให้ MMR2 ในกลุ่มเด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 เป็นต้นไป
- **วัคซีนที่ใช้**

วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR) ที่ใช้ในกลุ่มเด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน เป็นวัคซีนชนิดเดียวกันกับวัคซีนที่ให้ในกลุ่มเด็กอายุ 9 เดือน และ 2 ปี 6 เดือน
- **การให้บริการวัคซีน MMR ครั้งที่ 2**

สำหรับการให้บริการฉีด MMR ครั้งที่ 2 (MMR2) ตลอดปี 2564 ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

 - **กลุ่มที่ 1 เด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน**

ซึ่งหน่วยบริการสาธารณสุขได้นัดหมายเด็กให้มารับวัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ครั้งที่ 4 (DTP4) และวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน ครั้งที่ 4 (OPV4) ไว้แล้วนั้น ให้ดำเนินการฉีดวัคซีน MMR2 เพิ่มอีก 1 เข็ม ในคราวเดียวกัน โดยฉีดวัคซีน MMR ด้านตรงข้ามกับการฉีดวัคซีน DTP4
 - **กลุ่มที่ 2 เด็กที่อายุ 2 ปี 6 เดือน**

ซึ่งหน่วยบริการสาธารณสุขได้นัดหมายรับวัคซีนไว้ก่อนหน้าแล้ว ยังคงกำหนดให้วัคซีนตามนัดเดิม คือ ให้วัคซีน MMR2 เมื่ออายุ 2 ปี 6 เดือน พร้อมวัคซีนป้องกันโรคไข้มองอักเสบชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์ ครั้งที่ 2 (LAJE2)

■ การบันทึกข้อมูลและการนัดหมาย

1. ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทำการบันทึกผลการให้บริการวัคซีนผ่านระบบฐานข้อมูลมาตรฐาน 43 แฟ้ม โดยใช้รหัสการบันทึกเหมือนกับกลุ่มเด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน คือ วัคซีน MMR2 รหัสวัคซีน 073 ชื่อวัคซีน ภาษาอังกฤษ MMR2 และรหัส ICD-10-TM Z27.4

2. ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขลงนัดหมายวัคซีนครั้งถัดไปในระบบฐานข้อมูลมาตรฐาน 43 แฟ้ม และสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (สมุดสีชมพู) ดังนี้

2.1 กลุ่มเด็กที่มารับวัคซีน LAJE1 เมื่ออายุ 1 ปี ให้ดำเนินการลงนัดหมายรับวัคซีนครั้งถัดไปเมื่ออายุ 1 ปี 6 เดือน จากเดิมนัดหมายรับวัคซีน DTP4 และ OPV4 ให้เพิ่มการนัดหมายรับวัคซีน MMR2 อีกหนึ่งชนิดวัคซีน

2.2 กลุ่มเด็กที่รับการฉีดวัคซีน MMR2 แล้วเมื่ออายุ 1 ปี 6 เดือน ให้ลงนัดหมายรับวัคซีนครั้งถัดไปเมื่ออายุ 2 ปี 6 เดือน โดยนัดรับเฉพาะวัคซีน LAJE2 (ตามกำหนดการให้วัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ปี 2564)

■ การบริหารจัดการวัคซีน

1. ให้หน่วยบริการจัดเตรียมวัคซีน MMR โดยเบิกจากคลังโรงพยาบาลแม่ข่ายให้เพียงพอต่อการบริการกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเด็กอายุ 9 เดือน (MMR1)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน (MMR2) ซึ่งได้นัดหมายไว้เดิม สามารถเบิกวัคซีนได้ถึงเดือนธันวาคม 2564

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน (MMR2) ซึ่งมีได้นัดหมายไว้ล่วงหน้า สามารถเริ่มเบิกวัคซีนได้ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2563 เป็นต้นไป

2. องค์การเภสัชกรรมจะดำเนินการจัดส่งวัคซีน MMR ให้แก่ โรงพยาบาลแม่ข่าย (CUP) ทั่วประเทศ และโรงพยาบาล/ศูนย์บริการสาธารณสุขในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยจะเพิ่มปริมาณเป็น 1.5 เท่า ของค่า ROP เดิม ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2563 ถึงเดือนธันวาคม 2564 เพื่อให้โรงพยาบาลแม่ข่ายจ่ายวัคซีนให้หน่วยบริการสาธารณสุขในเครือข่ายในการบริการฉีดวัคซีนให้แก่เด็กกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เดือนมกราคม 2564 เป็นต้นไป

3. หากปริมาณวัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR) ที่องค์การเภสัชกรรมจัดส่งให้ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ขอให้โรงพยาบาลที่เป็นคลังวัคซีนดำเนินการเบิกวัคซีนเพิ่มเติมระหว่างรอบไปยังองค์การเภสัชกรรม โดยใช้ “แบบฟอร์มใบเบิกกรณีต้องการวัคซีนเพิ่มระหว่างรอบ” ตาม คู่มือการใช้ระบบ VMI วัคซีน EPI Routine สำหรับหน่วยบริการ โครงการกระจายวัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค สปสช.* ข้อที่ 24 การเบิกวัคซีนเพิ่มเติมระหว่างรอบการบันทึกข้อมูล

4. ขอให้คลังวัคซีนโรงพยาบาลประเมินอัตราการใช้วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR) ของหน่วยบริการสาธารณสุขในเครือข่ายหลังจากที่ใช้วัคซีนไปแล้วอย่างน้อย 3 เดือน หากอัตราการใช้วัคซีนมีปริมาณคงที่ คลังวัคซีนโรงพยาบาลสามารถปรับเปลี่ยนค่า ROP ได้ ตามอัตราการใช้วัคซีนจริงต่อเดือน โดยใช้ ระบบการปรับประมาณการใช้วัคซีนต่อเดือน (ROP) ผ่านเว็บไซต์ https://scm.gpo.or.th/vmi_next ตาม คู่มือการใช้ระบบ VMI วัคซีน EPI Routine สำหรับหน่วยบริการ โครงการกระจายวัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค สปสช.* ข้อที่ 15-23 การปรับประมาณการใช้วัคซีนต่อเดือน (ROP) โดยคลังวัคซีนโรงพยาบาลปฏิบัติตามแนวทาง

* https://scm.gpo.or.th/vmi-static/projects/EPI1/2019/30112019/Manual_EPI1_63.pdf

กำหนดการให้วัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ของกระทรวงสาธารณสุข ปี 2564

อายุ	วัคซีนที่ให้	ข้อแนะนำ
แรกเกิด	HB1 (วัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบี)	ควรให้เร็วที่สุดภายใน 24 ชั่วโมงหลังคลอด
	BCG (วัคซีนป้องกันวัณโรค)	ฉีดให้เด็กก่อนออกจากโรงพยาบาล
1 เดือน	HB2 (วัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบี)	เฉพาะรายที่คลอดจากมารดาที่เป็นพาหะของไวรัสตับอักเสบบี
2 เดือน	DTP-HB-Hib1 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน-ตับอักเสบบี-ฮิบ)	ห้ามให้วัคซีนโรคตาครั้งที่ 1 ในเด็กอายุมากกว่า 15 สัปดาห์
	OPV1 (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน)	
	Rota1 (วัคซีนโรคตา)	
4 เดือน	DTP-HB-Hib2 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน-ตับอักเสบบี-ฮิบ)	- ให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดฉีด 1 เข็ม พร้อมกับวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน 1 ครั้ง - ห้ามให้วัคซีนโรคตาครั้งสุดท้าย ในเด็กอายุมากกว่า 32 สัปดาห์
	OPV2 (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน)	
	IPV (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดฉีด)	
	Rota2 (วัคซีนโรคตา)	
6 เดือน	DTP-HB-Hib3 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน-ตับอักเสบบี-ฮิบ)	- ห้ามให้วัคซีนโรคตาครั้งสุดท้าย ในเด็กอายุมากกว่า 32 สัปดาห์ - ให้อาหารทารกได้รับวัคซีนโรคตาครั้งที่ 3 ในเด็กที่ได้รับวัคซีน Rotarix มาแล้ว 2 ครั้ง
	OPV3 (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน)	
	Rota3 (วัคซีนโรคตา)	
9 เดือน	MMR1 (วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน)	หากไม่ได้ฉีดเมื่ออายุ 9 เดือน ให้รับฉีดตามฉีดโดยเร็วที่สุด
1 ปี	LAJE1 (วัคซีนป้องกันโรคใช้สมองอักเสบเจ็ชชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์)	
1 ปี 6 เดือน	DTP4 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน)	
	OPV4 (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน)	
	MMR2 (วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน)	
2 ปี 6 เดือน	LAJE2 (วัคซีนป้องกันโรคใช้สมองอักเสบเจ็ชชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์)	
	DTP5 (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน)	
4 ปี	OPV5 (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน)	
	MMR (วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน)	
ประถมศึกษาปีที่ 1 (ตรวจสอบประวัติและเก็บตกวัคซีน)	HB (วัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบี)	เฉพาะรายที่ได้รับไม่ครบตามเกณฑ์
	LAJE (วัคซีนป้องกันโรคใช้สมองอักเสบเจ็ชชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์)	
	IPV (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดฉีด)	
	dT (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก)	
	OPV (วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน)	
	BCG (วัคซีนป้องกันวัณโรค)	
ประถมศึกษาปีที่ 5 (นักเรียนหญิง)	HPV1 และ HPV2 (วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกจากเชื้อเอชพีวี)	- ระยะเวลาห่างเข็ม ห่างกันอย่างน้อย 6 เดือน - กรณีเด็กหญิงไทยที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาให้ฉีดที่อายุ 11-12 ปี
	ประถมศึกษาปีที่ 6	dT (วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก)

กำหนดการให้วัคซีนแก่เด็กที่มารับวัคซีนล่าช้า

ครั้งที่	ช่วงอายุ 1-6 ปี		ตั้งแต่อายุ 7 ปีขึ้นไป		ข้อแนะนำ
	เดือนที่	วัคซีน	เดือนที่	วัคซีน	
1	0 (เมื่อพบเด็กครั้งแรก)	DTP-HB-Hib1	0 (เมื่อพบเด็กครั้งแรก)	dT1	ให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดฉีด (IPV) เก็บตกเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี และเด็กนักเรียนชั้น ป.1 - ให้ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานว่าเคยได้รับเมื่อแรกเกิดและไม่มีแผลเป็น - ไม่ให้ในเด็กติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการของโรคเอดส์
		OPV1		OPV1	
		IPV		IPV	
		MMR1		MMR	
2	1	BCG	1	BCG	
		DTP-HB-Hib2		HB1	
		OPV2		LAJE1	
3	2	LAJE1	2	dT2	
		MMR2		OPV2	
4	4	DTP-HB-Hib3	7	HB2	
		OPV3		HB3	
5	12	DTP4	12	dT3	
		OPV4		OPV3	
		LAJE2		LAJE2	

หมายเหตุ

- วัคซีนทุกชนิดถ้าไม่สามารถเริ่มได้ตามกำหนดได้ ก็เริ่มให้ทันทีที่พบครั้งแรก
- สำหรับวัคซีนที่ต้องให้มากกว่า 1 ครั้ง หากเด็กมารับวัคซีนครั้งต่อไปล่าช้า สามารถให้วัคซีนครั้งต่อไปได้โดยไม่ต้องเริ่มต้นครั้งที่ 1 ใหม่
- กรณีการให้วัคซีนแก่ผู้ได้รับวัคซีนไม่ครบถ้วนหรือล่าช้า เด็กจะได้รับวัคซีนตามกำหนดครบภายในระยะเวลา 1 ปี จากนั้นให้วัคซีนต่อเนื่องตามที่กำหนดในกำหนดการให้วัคซีนปกติ
- กำหนดการให้วัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ประจำปีการได้รับวัคซีน MMR2 จาก 2 ปี 6 เดือน เป็น 1 ปี 6 เดือน โดยเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2564 เป็นต้นไป

